

Barbara Stok

WAT IS GOED LEVEN?

SOCRATES
EN HET
BELANGRIJKSTE

Nijgh & Van Ditmar
Amsterdam

SOCRATES ZEI:
'ER IS NIETS BETERS
VOOR EEN MENS DAN
ZICH ELKE DAG BEZIG
TE HOUDEN MET DE
VRAAG WAT GOED
LEVEN IS.'

VOORWOORD

Als ik voor een belangrijk dilemma sta, of gegrepen ben door een gebeurtenis in de wereld, denk ik vaak aan Socrates. Wat zou hij ervan vinden? Wat zou hij doen?

In dezelfde tijd dat ik begon met strips maken, raakte ik ook geïnteresseerd in filosofie. Iedereen heeft wel een mening over wat er goed en slecht is in de samenleving en hoe je je leven moet leiden. In de dagelijkse drukte is het makkelijk om blind aan die mening vast te houden. Hoe vaak sta je echt eens stil om er dieper over na te denken? Dat vind ik het boeiende aan filosofie. Je eigen overtuigingen af en toe eens open en eerlijk onder de loep nemen: kloppen ze eigenlijk wel? Zou het ook anders kunnen zijn? Het mooist vind ik het als dat nieuwe inzichten oplevert. Filosofie betekent letterlijk: liefde voor wijsheid. Filosoferen is zoeken naar waarheid en rechtvaardigheid door logisch na te denken.

Socrates kon dat als geen ander en is daarin een voorbeeld. Juist nu, nu onze wereld kampt met grote problemen. Socrates toont ons een nieuwe mentaliteit: hij laat zien dat twijfel juist een uiting van wijsheid kan zijn, hij spoort aan om vastgeroeste denkbeelden los te schudden, en vooral om altijd te proberen

het goede te doen. Als iedereen zijn boodschap ter harte zou nemen, tot de leiders van landen en grote bedrijven aan toe, zou de wereld er heel anders uitzien.

Natuurlijk had ik allang over Socrates gehoord, en ook over hem gelezen, maar mijn eerste echte kennismaking met zijn ideeën was in 2011. Aan de Rijksuniversiteit Groningen volgde ik, naast mijn werk als stripmaker, het vak ‘Geschiedenis van de filosofie van de oudheid’. Socrates heeft zelf in zijn leven niks geschreven; wat we over hem weten, komt grotendeels van zijn leerling en vriend Plato, die 28 beroemde dialogen schreef waarin Socrates de hoofdpersoon is. Het enthousiasme van docent dr. Job van Eck stimuleerde me om na afronding van het vak een boek van Plato te kopen. Het werd *De ideale staat* (*Politeia*) in de vertaling van Gerard Koolschijn. Ik was diep onder de indruk. Het verbaasde me ook hoe tijdloos het is. En ik wist meteen dat ik ooit een verhaal over hem wilde maken.

Ik ging meer van Plato lezen en kocht uiteindelijk de hele verzameling dialogen. De teksten schetsen een levendig en diepgravend beeld van de gesprekken die Socrates gevoerd heeft. Zijn ideeën hebben me niet meer losgelaten en kleuren sindsdien mijn kijk op de wereld. Socrates is een metgezel van me geworden. Een innerlijke gesprekspartner.

Later raakte ik ook geïnteresseerd in het socratisch gesprek, een specifieke gespreksvorm gebaseerd op zijn methode, waarin je met een kleine groep mensen samen antwoord zoekt op een fundamentele vraag. Ik nam deel aan verschillende socratische gesprekken (soms duurde één gesprek over één vraag meerdere dagen), organiseerde die zelf thuis met vrienden en volgde een training tot socratisch gespreksleider.

In 2021 verscheen mijn beeldroman *De filosoof, de hond en de bruiloft* over Hipparchia, een vrij onbekende filosoof uit de Griekse oudheid die sterk door Socrates geïnspireerd was. Het

werd een onverwacht succes. Daardoor durfde ik het eindelijk aan, meer dan tien jaar na die eerste kennismaking, om de grote Socrates te kiezen als mijn volgende onderwerp.

Er is veel over hem bekend, maar er is ook heel veel wat we niet weten. Dit boek is een fictief verhaal. Het is mijn verhaal over Socrates zoals ik hem uit de dialogen en anekdotes heb leren kennen.

WIE IS DE
WIJSTE MENS
VAN ALLE
MENSEN?

Meer dan twintig eeuwen geleden, in een tijd dat er nog geen waterkranen bestonden, geen afvalbakken en geen achternamen, ver voordat Jezus was geboren, en toen nog nooit iemand van zwaartekracht had gehoord, in die tijd leefde Socrates. Hij is een van de beroemdste mensen geworden die ooit op aarde hebben rondgelopen. Dat zou je op het eerste gezicht niet zeggen. Hij woonde in een klein huis in Athene. Een modderstenen huis, stel ik me zo voor, in een volle, kronkelige buurt. Men vond hem niet bijzonder knap, een beetje lelijk zelfs, met zijn uitpuilende ogen en brede, stompe neus. Hij droeg altijd dezelfde eenvoudige mantel en hij liep altijd op blote voeten. Hoe komt het dat wij deze man meer dan tweeduizend jaar later nog steeds kennen? Wat was er zo uitzonderlijk aan hem?

Socrates stelde vragen.

Wat is mooi en wat is lelijk? Wat is dapper en wat is laf? Wat is wijsheid, wat is waanzin? Wat is rechtvaardig? Wat is goed en wat is slecht? Achter al die vragen lag er één die hem met name bezighield: 'Wat is goed leven?'

